

BAKGRUNN

Kunnskapsdepartementet har i brev, datert 12.10.2007 sendt ut høringsnotat med forslag til endringer i lov 17.juli 1998 nr. 61 om grunnskole og den videregående opplæringen (opplæringsloven) og forslag til endringer i lov 4.juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova). Forslagene omfatter endringer på følgende områder:

- Rett til videregående opplæring for voksne født etter 1.januar 1978
- Lovbestemmelsene om tilpasset opplæring og spesialundervisning
- Særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring
- Mandatet til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG)
- Tegnspråkopplæring i grunnskolen
- Skoleeiers plikt til å ha frukt- og grønnsaksordning.

Høringsfristen er 10.desember 2007.

BESKRIVELSE

Innføring av rett til videregående opplæring for voksne født etter 1.januar 1978/

Bakgrunn for endringsforslaget er at regjeringen i Soria Moria –erklæringen sa at regjeringen ville vurdere å fjerne aldersgrensen for rett til videregående opplæring. I tillegg heter det i St.meld nr 16 (2006-2007) ...og *ingen sto igjen*: ”Departementet vil foreslå å oppheve opplæringslovens bestemmelse om at bare voksne født før 1978 har rett til videregående opplæring, og innføre en aldersgrense på 25 år”.

Nåværende rett til videregående opplæring for voksne født før 1978 med fullført grunnskole, ble gjeldene fra 01.08.2000. Det viser seg nå at denne lovendringen ikke er tilstrekkelig for å fange opp alle voksne uten videregående opplæring. Det gjelder de som er født i og etter 1978 som ikke har tatt videregående opplæring eller har falt fra underveis samt innvandrere som har kommet til Norge for seint til å benytte ungdomsretten og som er for unge til å benytte voksenretten.

Dagens lovgivning tilsier at opplæringen for de som kommer inn under § 4A-3 første ledd, skal tilpasses behovet for den enkelte. Voksenretten innebærer ikke rett til spesialundervisning. Voksne som er tatt inn til videregående opplæring etter § 4A har rett til å fullføre opplæringsløpet. De har også rett til å få vurdert sin realkompetanse og få utstedt kompetansebevis.

Ved å erstatte 1978 – regelen med å innføre en aldersgrense for voksnes rett til videregående opplæring til 25 år, vil retten til videregående opplæring for voksne utvides. Alle som ikke har benyttet seg av ungdomsretten av ulike årsaker eller har sluttet underveis, vil med dette forslaget få rett til videregående opplæring fra og med det året de fyller 25 år.

Departementet ønsker også at det skal tas hensyn til ungdommer som begynner seinere med videregående opplæring, f eks i aldersgruppen 20 – 23 år. I noen tilfeller kan det være mer hensiktsmessig at disse får et tilpasset opplegg i stedet for å følge ordinær undervisning og at det da gis tilbud om voksenrett. Det foreslås at det etter søknad kan gis dispensasjon av fylkeskommunen hvis ”særlige grunner” tilsier det.

De foreslåtte endringene er tenkt trådt i kraft fra og med høsten 2008. Dersom det skjer, vil det få økonomiske og administrative konsekvenser for fylkeskommunene. Departementet har beregnet at ca 2 % av de som kan benytte seg av denne retten vil gjøre det. Videre er det beregnet at

kostnadene for å imøtekomme voksenretten vil være om lag halvparten av kostnadene for en ordinær elevplass, som i 2006 var på om lag 110 000 kr i landsgjennomsnitt. På denne bakgrunn foreslås det i St.prop.nr.1 (2007 – 2008) å bevilge 21 mill kr til dette formålet i 2008. Det skulle tilsi etter dagens fordelingsnøkkel at ca kr 420 000 vil bli påplussset rammetilskuddet til Finnmark fylkeskommune.

Endring av lovbestemmelse om tilpasset opplæring og spesialundervisning

Denne endringen berører to begrep innen opplæring; *tilpasset opplæring* og *spesialundervisning*. Prinsippet om tilpasset opplæring gjelder for alle som får opplæring innenfor grunnskole og videregående opplæring. Det innebærer at det skal legges til rette for at alle kan få utbytte av opplæringen i forhold til evner og forutsetninger innenfor rammen av ordinære ressurser. Spesialundervisning er også tilpasset opplæring. Men spesialundervisning iverksettes på bakgrunn av enkeltvedtak for de som ikke får tilfredsstillende utbytte av tilpasset opplæring innenfor de ordinære rammene. Det er ikke alle som har krav på spesialundervisning, kun der det er nødvendig med avvik fra læreplanverket eller der det er behov for ekstra ressurser for å gi muligheter for å kunne følge læreplanverket. Spesialundervisning reguleres i opplæringslovens kapittel 5. Retten til spesialundervisning gjelder ikke for lærlinger i bedrift.

Retten til tilpasset opplæring er innarbeidet i gjeldene formålsbestemmelse for grunnskolen og videregående opplæring. I forslaget til ny formålsbestemmelse (NOU 2007:6 *Formål for framtida*) er ikke kravet om tilpasset opplæring omtalt. Dersom formålsbestemmelsen blir endret i tråd med forslaget og kravet om tilpasset opplæring fortsatt skal gjelde, må dette kravet omtales et annet sted i loven. Departementet foreslår at lovens kapittel 5 om spesialundervisning blir gjort til et kapittel som omfatter både ordinært tilpasset opplæring og spesialundervisning. Denne endringen vil ikke bety noen endringer som påvirker rettighetene, men den vil klarere vise sammenhengen mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning.

For å få rett til spesialundervisning må det foreligge en sakkyndig vurdering som PP-tjenesten har ansvar for skal utarbeides. Den sakkyndige vurderingen skal si noe om

- elevens sin utbytte av ordinær undervisning
- lærevansker hos eleven og andre særlige forhold som er viktige for opplæringen
- realistiske opplæringsmål for eleven
- om elevens vansker kan avhjelpes innenfor det ordinære opplæringstilbudet
- hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringstilbud

Departementet foreslår at det absolutte kravet om sakkyndig vurdering før vedtak om spesialundervisning kan fattes, skal fravikes. Dette er tenkt når skolen på bakgrunn av erfaring og dialog med eleven og foreldre kan fatte enkelt vedtak om spesialundervisning. Videre foreslås det at dersom eleven eller foreldrene ber om sakkyndig vurdering så har de krav på det. Og der skolen ikke har kompetanse til å gjøre en forsvarlig vurdering, jfr forvaltningslovens bestemmelser, må det også innhentes sakkyndig vurdering. Departementet har ikke til hensikt å svekke retten til spesialundervisning. Hensikten med dette forslaget er å legge til rette for at PP-tjenesten skal bli frigjort til å bidra til at skolen skal bli bedre på tilpasset opplæring for alle elevene. Det vises til at forskning viser at god kvalitet på den ordinære opplæringen reduserer behovet for spesialundervisning.

Departementet foreslår at retten til tilpasset opplæring for alle (eleven, lærlingen og lære kandidaten) blir hjemlet i kap 5 §5-1 og at dagens § 5-1 som omfatter retten til spesialundervisning blir gjort om til § 5-2.

Departementet mener at forslaget om endringer i opplæringsloven kap 5 ikke innebærer noen endring av rettstilstanden og derfor ikke vil få økonomiske eller administrative konsekvenser.

Innføring av rett til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring

I St.meld 16 (2006-2007)og ingen sto igjen foreslår departementet en egen bestemmelse i opplæringsloven som synliggjør retten til *særskilt* språkopplæring i videregående skole. Dette med bakgrunn i at meldingen påpeker at god språkopplæring er en nøkkel for at minoritetsspråklige barn og elever skal lykkes i utdanning og arbeidsliv.

I grunnskolen har elever med annet morsmål enn norsk og samisk rett til særskilt opplæring i norsk til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen. Om nødvendig har disse elevene også rett til morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring. Særskilt norskopplæring er ment å være det fremste virkemidlet for elever som ikke kan følge undervisning gitt på norsk. Morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring skal være sekundære hjelpemidler i norskopplæringen. Det kreves ikke særskilt vurdering før det fattes vedtak om særskilt norskopplæring, men det skal gjøres et enkeltvedtak som baserer seg på resultatene av en kartlegging av språklige ferdigheter i norsk og hva eleven trenger av særskilt norskopplæring, morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

I videregående opplæring er ikke retten til *særskilt* språkopplæring befestet. Elever i videregående skole som i dag har behov for særskilt språkopplæring kan oppnå dette gjennom retten til spesialundervisning.

For å tydeliggjøre retten til særskilt språkopplæring for elever i videregående opplæring, foreslår departementet å innføre en tilsvarende bestemmelse om særskilt språkopplæring for elever i videregående opplæring som for elever i grunnskolen. Elever med dårlige ferdigheter i norsk vil i tillegg ha rett til morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring i en overgangsperiode der det ansees for nødvendig. Den særskilte språkopplæringen er ment å være en kompensasjon for at elevene ikke kan benytte norsk på lik linje med norsktalende. Når norskkunnskapene er tilstrekkelig for å kunne følge den vanlig opplæringen, opphører rettighetene til særskilt språkopplæring. Når det skal tas stilling til retten til særskilt språkopplæring skal det gjøres via enkeltvedtak. Retten til særskilt språkopplæring fratår ikke elevene rettighetene for spesialundervisning.

Departementet mener at forslaget om å innføre en egen bestemmelse om rett til særskilt språkopplæring for elever i videregående opplæring ikke vil legge nye økonomiske eller administrative forpliktelser på fylkeskommunen. Endringene er kun ment som en presisering av gjeldene rett.

Utvidelse av mandat til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG)

FUG er et rådgivende organ for departementet i saker om samarbeid mellom hjem og skole. FUG skal ivareta foreldrenes interesser i grunnskoleskolesammenheng. For å styrke skole-hjem samarbeidet ønsker departementet å utvide FUGs mandat til også å gjelde første året i videregående opplæring. Mandatet til FUG er hjemlet i opplæringsloven § 11-9.

Samarbeid mellom hjem og skole ansees som svært viktig. Dette endrer seg ikke i overgang fra grunnskole til videregående opplæring. Tvert imot stiller denne overgangen store krav til hver

enkelt ungdom og foreldrenes involvering er viktig for å støtte ungdommene. FUG er igjen et organ som skal være med å støtte foreldrene i denne oppgaven. Departementet ønsker derfor å endre lovteksten fra at FUG skal omfatte grunnskolen til at FUG skal omfatte grunnopplæringen. Videre vil det framgå av teksten i forskriftene at kun omfatter det første året av videregående opplæring.

Departementet ser det ikke nødvendig å utvide antall medlemmer i FUG (pr. i dag 4 medlemmer) selv om mandatet utvides. Lovendringen vil ikke få administrative eller økonomiske konsekvenser for fylkeskommunene.

Utvidelse av retten til tegnspråkopplæring i grunnskolen

Departementet foreslår at elevene i grunnskolen skal få de samme rettighetene som elevene i videregående opplæring har til opplæring i tegnspråk, selv om tegnspråk ikke er 1.språk.

I dag er det kun de elevene i grunnskolen som har tegnspråk som 1.språk som har krav på tegnspråkopplæring.

Forslag om å innføre plikt til ordning med gratis frukt og grønnsaker i ungdomsskoler og kombinerte skoler

Stortinget har gjort vedtak (St.prop.nr.69 2006-2007) om å innføre gratis frukt og grønt til alle elever på ungdomsskoler og kombinerte skoler (med både barne- og ungdomstrinn). Ordningen trådte i kraft fra skoleåret 2007-2008. Ordningen finansieres gjennom inntektssystemet til kommunene.

Ordningen skal ikke gjelde for grunnskole elever der fylkeskommunen har ansvar for opplæringen. De fleste av disse elevene bor og får opplæring i medisinske/sosiale institusjoner og departementet forutsetter at et sunt kosthold blir ivaretatt av institusjonseier. Der elevene går på ordinære skoler skal de få frukt og grønt på lik linje med andre elever.

VURDERING

Ulike St.meldinger, som det er referert til over, målsettingen i Soria Moria erklæringen, Kunnskapsløftet osv, har bidratt til behov for endringer i opplæringsloven. Fylkesrådmannen vil her gi en vurdering av de enkelte forslagene til endringer.

Innføring av rett til videregående opplæring for voksne født etter 1.januar 1978/

De foreslåtte endringer må sees på som en modernisering av § 4A-3. Da voksenretten ble inntatt i loven var de som ble omfattet av bestemmelsen om lag 22 år og eldre. (født før 1978) Dermed er de som har individuell voksenrett blitt eldre og eldre. I dag gjelder tilbudet for de som er 29 år og eldre. Begrunnelsen for å endre § 4A-3 må derfor sees på som en nødvendig justering slik at den reelt sett inkluderer alle voksne. Begrunnelsen er også knyttet til ”kunnskapskapitalen”. Det er et tydelig sammenfall mellom samfunnets og individets behov.

Videre tas konsekvensen av erfaringene med Reform 94. Skolen som tradisjonell løpebane passer ikke for alle. Fylkesrådmannen slutter seg derfor til forslaget om at ungdom under 25 år i spesielle tilfeller, når *særlige grunner* tilsier det, kan få vurdert og verdsatt kompetansen og dermed gis et

alternativ opplæringsløp etter den nye voksenretten. Fylkesrådmannen slutter seg til at *særlige grunner* er å anse som et enkeltvedtak med klagerett i henhold til forvaltningslovens § 28.

Imidlertid bør det vurderes om det er behov for å angi prosedyrer og rutiner som angir hva/hvordan beslutningsdokumentet for *særlige grunner* skal se ut. *Særlige grunner* kan defineres utfra mange forhold, for eksempel sykdom, rusmisbruk, ansvar for mindreårige barn, forhold til arbeidsgiver med mer.

Når det gjelder voksenrett for ungdommer reises det også problemstillinger mht forholdet til lærebedrifter og tilskudd ordninger. Dette er forhold som må klargjøres i forskrifter til loven. Et annet forhold er klageadgang for de som søker om voksenrett i stedet for å bruke sin ungsomsrett.

Når departementet foreslår endringer i § 4A-3 bør også utfordringen – *hvordan behandle ikke godkjent realkompetanse* - være gjenstand for merknader. Fylkesrådmannen er av den formening at det ikke skal føres realkompetanse som ikke er godkjent på kompetansebeviset. Realkompetansevurdering med kompetansebevis er et dokument som angir tilfredsstillende måloppnåelse. De nasjonale styringssignalene bør være basert på et kunnskapssyn der kun godkjent realkompetanse kommer til uttrykk gjennom kompetansebeviset. Rettssikkerheten ivaretas. Kompetansebevis er å anse som et enkeltvedtak med klagerett.

Når det gjelder de økonomiske forholdene så hersker det stor usikkerhet mht om omfanget at bruken av voksenretten vil øke mye. Fylkesrådmannen anslår at flere elever i Finnmark enn i landet for øvrig vil benytte seg av denne retten. Dette fordi en større andel av befolkningen enn ellers i landet har ikke gjennomført videregående opplæring. Et forsiktig anslag tilsier at 35 personer vil benytte seg av den utvidede retten. Utfra departementets kostnadsberegninger vil det beløpe seg til ca 1,9 mill pr år. Det overstiger det tilskuddet som er beregnet. Fylkesrådmannen ser også at omfanget av realkompetansevurdering vil kunne øke betraktelig slik at kapasiteten må utvides. Ny ordning må evalueres etter et år for å se til at den økonomiske kompensasjonen er i tråd med det reelle behovet for ressurser.

Endring av lovbestemmelse om tilpasset opplæring og spesialundervisning

Den ene endringen i forslag til kapittel 5 er å behandle *tilpasset opplæring* og *spesialundervisning* i samme kapittel. Å tydeliggjøre sammenhengen mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning er positivt. Per i dag er tilpasset opplæring nevnt som ett ledd i § 1-2. Med dette forslaget vil tilpasset opplæring få egen paragraf i loven. Dette er både positivt og nødvendig for bevisstgjøringen rundt begrepet. At det knyttes tettere bånd mellom de to begrepene synes også å være positivt da spesialundervisning egentlig er en avansert form for tilpasset opplæring, men med en del ekstra rettigheter knyttet til seg.

Det som taler mot å behandle *tilpasset opplæring* i samme kapittel som *spesialundervisning* er at det ene kan ta fokuset bort fra det andre. Tilpasset opplæring skal være det normale i skolen – det er noe alle elevene har rett på. Ved å knytte dette begrepet til spesialundervisning kan det medføre at forståelsen av at tilpasset opplæring er en allmenn rettighet svekkes. En løsning kan være at *tilpasset opplæring* behandles i et eget kapittel.

Videre foreslås det at lovteksten justeres slik at det ”absolutte krav til sakkyndig vurdering” tones ned og erstattes av ”*når det er nødvendig for at saken skal bli opplyst*”. I tillegg skal sakkyndig vurdering innhentes ”*der eleven eller foresatte ber om det*”. Endringsforslaget innebærer skjønnsmessig vurdering, men skjønnnet er avhengig av aksept fra elev og/eller foresatte.

Endringsforslaget innebærer en også en strukturendring. PP-tjenesten kan delvis frigjøres fra sakkyndig vurdering og anvendes til andre formål. Det har vært ubalanse mellom forventninger til PP-tjenesten om å arbeide på systemplanet når tida og handlingsrommet for det meste er anvendt til sakkyndig vurdering.

Fylkesrådmannen er også oppmerksom på argumenter som går imot at kravet til sakkyndig vurdering er foreslått redusert. Et argument er at kvaliteten på grunnlaget enkeltvedtak skal tas på, kan bli redusert.

Det kan bli en utfordring dersom det ikke skal foreligge sakkyndig vurdering fra grunnskolen i forbindelse med overgangen til videregående opplæring. Dette med tanke på inntaksprosedyrer og for tilrettelegging for den enkelte elev i mottaksfasen i den videregående opplæringen. Dersom dette skal fungere må det legges klare føringer for ansvarsfordeling mellom grunnskole og videregående skole når det gjelder kartlegging av elevens vansker og behov, informasjon og samarbeid.

En annen sak er at det vil bli nødvendig å avklare hvem som skal peke på behov for omfang av spesialundervisning for den enkelte elev. I dag praktiserer departementet loven slik at det er den sakkyndige instans som skal vurdere omfanget. Dersom den enkelte skole skal gjøre enkeltvedtak uten at det foreligger sakkyndig vurdering, vil det være skolen som vurderer omfanget. I forbindelse med eventuell klage på vedtaket vil behandlingen skje på ulikt grunnlag.

Innføring av rett til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring

Departementet foreslår å innføre en rett til norskopplæring for minoritetsspråklige elever så lenge de ikke har kunnskaper i norsk til å følge den vanlige opplæringen. Å flytte opplæringen fra nåværende Kap.5 er å anse som en viktig modernisering av opplæringslova og også at det blir i samsvar med bestemmelsene for minoritetsspråklige i grunnskolen. Endringen innebærer en ny måte å møte minoritetsspråklige elever. Deres rett til opplæring hjemles ikke lenger som spesialundervisning, men i egen lovparagraf.

I høringen står det ingenting om den nye læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter. Hva sier denne om omfang av opplæringen og ikke minst dokumentasjon? Det er heller ikke sagt noe om samarbeid mellom kommune og fylkeskommune. Det er kommunen som mottar denne elevgruppen og som i dag mottar de fleste økonomiske midler for opplæring. En annen måte å sikre at alle skal få utbytte av den videregående opplæringen er at det stilles krav til språkkompetanse for inntak til videregående opplæring.

Endringene må også sees i forhold til endringer i inntaksforskriften som er å anse som en innskjerpelse av retten til inntak. Her settes det fram krav om kunnskaper og ferdigheter på nivå med norsk grunnskole. Her heter det bl.a.:

"b) har gjennomgått allmenn grunnopplæring i minst 9 år eller har kunnskap og dugleik på nivå med norsk grunnskole".

I merknadene datert juli 06 er det bl.a. presisert:

---- "b) at elever fra utlandet må ha minst 9 års allmenn grunnopplæring fra utlandet eller kunnskaper og ferdigheter på nivå med fullført norsk grunnskole."

Endringen i inntaksforskriften legitimerer også endringen i opplæringslova.

Departementet sier at det ikke medfører ekstra utgifter. Fylkesrådmannen er av den oppfatning at kostnadene øker når retten medtas i opplæringsloven som eget punkt. De ressurser som i dag stilles til rådighet fra nasjonalt nivå til opplæring av minoritetsspråklige dekker i dag bare en del av opplæringskostnadene. Den rett som gis i § 3-12 vil uansett øke kostnadene da forenklingen i saksbehandlingen medfører at flere og kanskje i større omfang enn tidligere omfattes av retten. På den andre sida setter inntaksforskriften strammere rammer og vilkår for å bli tatt inn i videregående skole. Imidlertid kan alle fylkeskommunene dokumentere ubalansen mellom tilbudssida og refusjonssida. Ubalansen blir ikke mindre ved å lovfeste rettigheten.

Fylkesrådmannen slutter seg til endringsforslaget under forutsetning av at de økonomiske rammene legges til rette for å imøtekomme retten til særskilt norskopplæring.

Utvidelse av mandat til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG)

Fylkesrådmannen slutter seg til departementets forslag om å utvide mandatet til FUG til også å gjelde for første året av videregående opplæring. Alle de videregående skolene legger opp til et godt samarbeid med hjemmene. FUG vil være med på å styrke dette samarbeidet.

Utvidelse av retten til tegnspråkopplæring i grunnskolen

Som det framgår i beskrivelsen foran så har allerede elever i videregående skole rett til tegnspråkopplæring selv om ikke tegnspråk er 1.språk. At samme rettighet blir gjeldene for grunnskolen er positivt.

Forslag om å innføre plikt til ordning med gratis frukt og grønnsaker i ungdomsskoler og kombinerte skoler

Fylkesrådmannen mener det er positivt at det innføres en ordning med gratis frukt og grønnsaker i ungdomsskoler og kombinerte skoler. Imidlertid viser erfaringer at behovet for et sunnere kosthold ikke er mindre for elever i videregående opplæring. Fylkesrådmannen anbefaler derfor at plikt til ordningen med gratis frukt og grønt også skal omfatte elever i videregående skoler.

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON

Innføring av rett til videregående opplæring for voksne født etter 1.januar 1978/

Å utvide retten til videregående opplæring for alle over 25 år som ikke har startet på eller ikke fullført videregående opplæring, ansees som et riktig tiltak for å gi muligheter for utdanning til flest mulig. At flere tar utdanning er viktig for hele samfunnet i en tid med knapp tilgang til fagkompetanse på mange områder.

Fylkesrådmannen slutter seg til forslaget om at ungdom under 25 år i spesielle tilfeller, når *særlige grunner* tilsier det, kan få vurdert og verdsatt kompetansen og dermed gis et alternativ opplæringsløp etter den nye voksenretten. Samtidig vises det til de merknadene som kommer fram i vurderingen over.

Fylkesrådmannen forutsetter at de økonomiske rammene blir tilpasset det reelle behovet for å imøtekomme voksenretten for de som måtte ønske det. På grunn av at en større andel av befolkningen i Finnmark ikke har gjennomført videregående opplæring enn i landet for øvrig, kan det tenkes at departementets beregninger ikke tar høyde for dette. Ny ordning må evalueres etter et år for å se til at den økonomiske kompensasjonen er i tråd med det reelle behovet for ressurser.

Endring av lovbestemmelse om tilpasset opplæring og spesialundervisning

At tilpasset opplæring får en egen paragraf i loven vil bidra til en større bevisstgjøring rundt begrepet. Fylkesrådmannen anbefaler at tilpasset opplæring, som er en rettighet for alle elever, behandles i et eget kapittel for å sikre at fokuset på tilpasset opplæring ikke reduseres.

Fylkesrådmannen ser både muligheter og begrensninger ved å fjerne det absolutte kravet om sakkyndig vurdering som grunnlag for enkeltvedtak om spesialundervisning. Fylkesrådmannen viser til vurderingen av dette forholdet og ber departementet om å komme fram til en løsning som både sikrer rettsikkerheten til den enkelte elev som har behov for spesialundervisning, samtidig som det gis muligheter for at flere ressurser kan brukes for å sikre bedre kvalitet på tilpasset opplæring for alle elever. *Elever med sakkyndig vurdering fra PP-tjeneste har krav på spesialundervisning og ve alle krav om spesialundervisning bør det foreligge en sakkyndig vurdering.*

Innføring av rett til særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring

Fylkesrådmannen slutter seg til endringsforslaget under forutsetning av at de økonomiske rammene legges til rette for å imøtekomme retten til særskilt norskopplæring. De ressurser som i dag stilles til rådighet fra nasjonalt nivå til opplæring av minoritetsspråklige dekker i dag bare en del av opplæringskostnadene. Den rett som gis i § 3-12 vil uansett øke kostnadene da forenklingen i saksbehandlingen medfører at flere og kanskje i større omfang enn tidligere omfattes av retten

Utvidelse av mandat til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG)

Fylkesrådmannen slutter seg til departementets forslag om å utvide mandatet til FUG til også å gjelde for første året av videregående opplæring.

Utvidelse av retten til tegnspråkopplæring i grunnskolen

Fylkesrådmannen mener at det er positivt at rettighetene til tegnspråkopplæring i grunnskolen harmoniseres med de rettighetene som er i videregående opplæring.

Forslag om å innføre plikt til ordning med gratis frukt og grønnsaker i ungdomsskoler og kombinerte skoler

Fylkesrådmannen anbefaler at plikt til ordningen med gratis frukt og grønt også skal omfatte elever i videregående skoler underforutsetning at dette også følges opp i rammeoverføringer.

Vadsø den 8.november 2007

Tom Mikalsen
fylkesrådmann

Unn Martinsen
opplæringsjef

